

## הלוקה עובר חמורו

**מרתנ'י** לא נחיה. נצי ואלי: ולא נשחוטא. ואפי' <sup>(א)</sup> שה שחוט: **טריפה**. <sup>(א)</sup> שנחטכו רגליה מן הארכוסה ולמעלה: **נלאים**. מייס הבא על הרחל: כוי. ספק היה ספק נהמה: **מפני שהוא שה**. דבין רחל ובין <sup>(א)</sup> עו קרויין שה: **נפטו לכהן**. הפטר חמור <sup>(א)</sup>: **גב' נסמן**. נפסקא: **לכל השמות**.

נשמשנתנו. הפסקא אינו בא עגל והיה דכתיב (שמות יב) שה מן הכבשים ומן העזים ולא שחוט דבעינן שחיטה לשם פסח וכלאים נמי לא דכלאים אין קריבין לגבי מונח דקדמינן לקמן שור ושנז פרט לכלאים: **כן פקועה**. שנמלא חי נזהמה שחוטא: פלוגמא דר"מ ורבנן צפ' נהמה המקשה (חולין דף עז: **דיחילא**. קלתא. כלומר כשחוטא דמי ואין פודין נשחוטא: **או דלמא כו'**. וכל הנך אין פודין דלמר דמנתימין שלא בשחיין קאמרינן דאי בשחיין אפי' נשחוט שרי: **כן פקועה** פסול לפסח דאינו קרב למונח דתניא צפ' שני דשחיטת חולין (דף לח: ) יי'ולדי' פרט ליואל דופן: **שה מאי אהני ליה**. ומסתברא למעוטי **כן פקועה** דכשחוט דמי ולא שה הוא ותפדה מרבי' בעל מוס ונקבה וכן שמי שנים דשה יניחו: **נכלאים**. דמרי מיני הוא פרקין דקמינ' נמנתימין ר"א ממיר נכלאים: **פרה שילדה מין עו אין פודין**. דעגל הוא: **נכלאים** <sup>(א)</sup> **פרקין**. וכ"ש נגדמה וז"ל למיתנייה: **היא גופא אינטיציא ליה**. ולא משום <sup>(א)</sup> ודוקא אחא: **נלאים הוא**. נמתייה. הא נדמה הוא: **למאי**. קאמר דשוייה רצנן נלדמה כי נלאים: **אי לקדשים**. שלא יקרב לגבי מונח ז"ל למתלייה לנדמה נכלאים כי היכי דפשיטא לן נכלאים פשיטא לן נדמה: **אי נדמרה**. לאשמועי' דלא קדוש נצבורה <sup>(א)</sup> נכלאים פשיטא דאך כבוד שור כתיב ונדהיא אימעוט: **אי**. למעט ממעשר דכי היכי דכלאים לא מעשרין אף נדמה לא: פשיטא טרווייה ממד קרא נפקי מתח מתח כתיב הלא מהני השבט (ויקרא כ) וכתיב נקדשים תחת אמו (שם כג) מיה התם נדמה וכלאים לא כדמעמטין לעיל אף מעשר כלאים ונדמה לא: **לפטר חמור**. דלא פרקין ציה פטר חמור כי כלאים: **מקלס סימנים**. דלמו:

**העברה העברה**. כתיב הלא [שם כ] יעבור תחת חמור כתיב נצבור (שמות יג) העברת פטר רחם ומה נצבוריה חייב כלארמן ואם יש צו מקלס סימנין חייב אף מעשר נמי ליהוי חייב: **קמ"ל**. דדין כלאים אית ליה דתחת תחת גמר מקדשים כי היכי ללמונח לא קרב כלאמר צריס פירקין (דף ג:) מוס קצוב הוא ליסחט עליו נמעשר נמי לא קדוש: **פסולי המוקדשין**. שנפסו ויואלין לחולין: **כיון דלאמר**. פטר חמור מותר בנלאים קודם פדיון חולין הוא הפטר חמור ויכול לפדותו צה דליכא למימר איסור חל על איסור: **אין איסור**. פטר חמור חל על איסור דבהנמה פסולי המוקדשין דאסרי בגיזה ועבודה ז' **דלא פסיס פדיונו**. שהשה היתמן תמחיו אין צו משום קדושה: **נצי ואלי**. כתיב נפסולי המוקדשין דכתיב (דברים יב) **כל אלה נפשך וגו'** ונפסולי המוקדשין מדבר נפסי ראה יצ טו:)

## פרק ראשון בבורות יב.

הוא מעורב צרוב <sup>(א)</sup> אלא כשהאחד נוטה לצד חיוב או לצד פטור יומר מנצינו קרי ליה חיוב על פטור ועוד דכי משני קסבר אין קנין אצטר דקנה מן הממורח מן העובד כוכבים דרוב עמי הארץ מעשרים הן ולא שייך אלא אחר מירוח ואין לתמוה <sup>(א)</sup> לאחר סוגיא דמנחות מנא <sup>(א)</sup> לן להש"ס דפליגי במירוח העובד כוכבים פטור דלמא ציס קנין ואין קנין פליגי י"ל א"כ קשה דר"מ<sup>(א)</sup> דמדקאמר ר"מ תורמין משל כל על של כל א"כ קסבר אין קנין וצפ"ר דע"ז (דף כה.) דלמרי יש קנין גבי אין מעשירין להם שדות משום דמפקע להו ממעשר והא דמוקי <sup>(א)</sup> ירושלמי ציס קנין ואין קנין לטעם דלא מפרש טעמא דמנתימין דע"ז משום הפקעת מעשר ועוד יש לרקדק מרבי יהודה דלאמר נמנחות (דף סו: ) תורמין משל כל על של כל ופ' <sup>(א)</sup> המקבל צ"מ דף קא.) קסבר יש קנין לפירוש ר"מ נהאיה דהמקבל שדה לצמותי <sup>(א)</sup> פלרש העובד כוכבים והיא דע"ז יש <sup>(א)</sup> לפרש הפקעה דע"א: **רבי איעזר** מתיר בבא"ם. ר' אלעזר גרסינן ולא גרסינן רבי אליעזר וכן מוכח במדרגה (צ"ק דף עח.) דלאמר ר' אלעזר <sup>(א)</sup> דממיר נכלאים <sup>(א)</sup> מפני שהוא שה דאינו אלא להוציא כלאים למאי הלכתא ומשני לטעמא שגולד מן הטעור ועיבורו כי הטעמא ודלא כר' יהושע דאי כר' יהושע משה נכשים ושה עזים נפקא וכל שכן דלא כר' אליעזר דשרי לעיל צפירקין <sup>(א)</sup> אלמא דרבי אליעזר פליג על רבי אלעזר ור' אליעזר צר פלוגמיה דרבי יהושע: **קלא** משמע א"ן תחת תחת <sup>(א)</sup> משא"מים גמר. וא"ת למאי לי נצבור עד שיהא הוא שור ונכורו שור נילף העברה העברה ממעשר וי"ל משום דכתיב אף לחייב מקלס סימנין דומין ללמו לכן צריך למעט נדמה צהאי קרא דנשנעמ מניה אמאי קאי אף ומיאו להווא מנא דמעמעט לעיל נדמה מפטר חמור מרי זמני וגלי לן צקדושת דמיס וה"ם לקדושת הגוף לפי טעם זה לא הוה מלי למרשש מקלס סימנים מתאן ושמא נפקא ליה מקלס אחרניה: **מה צבי ואפי' אין פודין וכו'**. עוד יש דרשא צפ' שני (לקמן דף טו.) מנצי ואיל דפטר להו מנמנות ואי לא מיעוטא דקרא הוה שרי חלצו ופטור להו מאותו ואת צנו וא"ת <sup>(א)</sup> היכי ענדינן כל הסך דרשות דפרק כל פסולי (לקמן דף ג:) דאמר תלתא נצי ואיל תמני ומייתי כל חד למיתליה ולא דרשינן מינייהו הך דרשות נללס:

**דאי** למעשר <sup>(א)</sup> תחת תחת מקדשים גמר אלא לפטר חמור לא לעולם למעשר וכגון שיש בו מקצת סימנין מהו דתימא <sup>(א)</sup> העברה העברה מבכור גמר קמ"ל תחת תחת מקדשים גמר איבעיא להו מהו לפדות בפסולי המוקדשין אליבא דר"ש לא תיבעי לך כיון דאמר מותר בהנאה חולין הוא כי תיבעי לך אליבא דרבי יהודה דאמר אסור בהנאה מאי כיון דאסור בהנאה אין איסור חל על איסור או דלמא כיון דלא תפיס פדיונו אפקועי איסורא בעלמא הוא אמר רב מרי בריה דרב כהנא מי זוטר מאי דכתיב בהו <sup>(א)</sup> כצבי וכאיל מה צבי ואיל אין פודין אף פסולי המוקדשין אין פודין השתא דאתית להכי <sup>(א)</sup>

לא תימא. דעו מעליא הוא ופודין בו אלא זיל בתר אימיה ועגל הוא ולא איירי בגדמה אלא בהאי גופא: **אי זה כלאים פודין וכו'** הכי תריץ ליה איזהו דומה לכלאים דאע"ג דלאו כלאים הוא דשרוייה רבנן לאיסוריה כלכאים היינו רחל שילדה כמין עו דהאי לאו כלכאים הוא אלא נדמה ואפילו הכי אסור כלכאים: **ולמאי**. קאמר דאסור כלכאלי אי לקדשים ולזבחים מאי קמ"ל דחני רבה בר שמואל (אי לקדשים דמס') הא לא איצטריך לאשמעינן דהויאבא דמההוא קרא דמעמט כלכאים מקדשים מהתם נמי אימעט נדמה מקדשים דחני שור או כשכ וכו': ואי משום למעוטי נדמה מבכור הא נמי מקל דאיתב אף כד שור עד שיהא הוא שור ובכורו שור פטר לגדמה. ואי למעוטי ממעשר בהמה תחת תחת מקדשים גמר כתיב במעשר <sup>(א)</sup> כישר תחת השבט וכתביב בקדשים תחת אמו מה התם פטר לגדמה אף במעשר נמי אלא לאו לפטר חמור איצטריך לאשמעינן דחני רבה בר שמואל דאין פודין בגדמה תפשוט מהכא: **לא לעולם**. לא תפשוט ולמעשר איצטריך למעוטי וכגון דיש בו מקצת סימן דומים לאמו: מהו דתימא. העברה העברה מבכור גמר כתיב במעשר <sup>(א)</sup> כישר יעבור תחת השבט וכתביב תחת השבט <sup>(א)</sup> מה כיון אמרינן כי בו מקצת סימנין דומין לאמו חייב בגדמה אף במעשר נמי נימא דכי שי במקצת סימנין דלחייביב במעשר: קמ"ל. דחני רבה בר שמואל דתחת תחת מקדשים גמר: ואיתי לאי דיעני אין פודין אי לא פודין: פסולי המוקדשין. כגון בעל מוס שנפדו כיון דאמר פטר חמור מותר בהנאה קודם דאמר שומרת בהנאה בחולין. ופרקינן בהמה פסולי המוקדשין דכיון דמותר בהנאה אין כאן איסור חל על איסור דפסולי המוקדשין יש כאן איסור גיזה ועבודה כדאמר בפריק דלקמן תובט ליה גיזה שור ולא חלב דהיינו עבודה חלב: אלא כי תיבעי לך אליבא דרבי יהודה וכו'. אין איסור פטר חמור דאסור בהנאה [חל] על איסור פסולי המוקדשים דאסור בגיזה ועבודה הילכך אין פודין: או דילמא. כיון דלא אלימ דקדושת פטר חמור למיתפס פדיונו שיהא חמור בהנאה. והאי דחייבא רחמנא למיפקיאה אפקועי איסורין בעלמא הוא כדי שיהא נותר פטר חמור בהנאה ולא שתהא חלה קדושתו על פדיונו. הכי נמי אין איסור חלה כלל על איסורי פסולי המוקדשים [כאן] איסור חל על איסור ופודין בהמה פסולי המוקדשין: ומי זוטר מאי דכתיב בהו. בפסולי המוקדשין בשעירין אכלתו וטהרתו וחיויו כצבי וכאיל והאי הטמא היינו בעל מוס. מה צבי ואיל אין פודין בו כדננן אין פודין לא לעולם ר"ה הוא קמני ופי':

לא תימא. דעו מעליא הוא ופודין בו אלא זיל בתר אימיה ועגל הוא ולא איירי בגדמה אלא בהאי גופא: **אי זה כלאים פודין וכו'** הכי תריץ ליה איזהו דומה לכלאים דאע"ג דלאו כלאים הוא דשרוייה רבנן לאיסוריה כלכאים היינו רחל שילדה כמין עו דהאי לאו כלכאים הוא אלא נדמה ואפילו הכי אסור כלכאים: **ולמאי**. קאמר דאסור כלכאלי אי לקדשים ולזבחים מאי קמ"ל דחני רבה בר שמואל (אי לקדשים דמס') הא לא איצטריך לאשמעינן דהויאבא דמההוא קרא דמעמט כלכאים מקדשים מהתם נמי אימעט נדמה מקדשים דחני שור או כשכ וכו': ואי משום למעוטי נדמה מבכור הא נמי מקל דאיתב אף כד שור עד שיהא הוא שור ובכורו שור פטר לגדמה. ואי למעוטי ממעשר בהמה תחת תחת מקדשים גמר כתיב במעשר <sup>(א)</sup> כישר תחת השבט וכתביב בקדשים תחת אמו מה התם פטר לגדמה אף במעשר נמי אלא לאו לפטר חמור איצטריך לאשמעינן דחני רבה בר שמואל דאין פודין בגדמה תפשוט מהכא: **לא לעולם**. לא תפשוט ולמעשר איצטריך למעוטי וכגון דיש בו מקצת סימן דומים לאמו: מהו דתימא. העברה העברה מבכור גמר כתיב במעשר <sup>(א)</sup> כישר יעבור תחת השבט וכתביב תחת השבט <sup>(א)</sup> מה כיון אמרינן כי בו מקצת סימנין דומין לאמו חייב בגדמה אף במעשר נמי נימא דכי שי במקצת סימנין דלחייביב במעשר: קמ"ל. דחני רבה בר שמואל דתחת תחת מקדשים גמר: ואיתי לאי דיעני אין פודין אי לא פודין: פסולי המוקדשין. כגון בעל מוס שנפדו כיון דאמר פטר חמור מותר בהנאה קודם דאמר שומרת בהנאה בחולין. ופרקינן בהמה פסולי המוקדשין דכיון דמותר בהנאה אין כאן איסור חל על איסור דפסולי המוקדשין יש כאן איסור גיזה ועבודה כדאמר בפריק דלקמן תובט ליה גיזה שור ולא חלב דהיינו עבודה חלב: אלא כי תיבעי לך אליבא דרבי יהודה וכו'. אין איסור פטר חמור דאסור בהנאה [חל] על איסור פסולי המוקדשים דאסור בגיזה ועבודה הילכך אין פודין: או דילמא. כיון דלא אלימ דקדושת פטר חמור למיתפס פדיונו שיהא חמור בהנאה. והאי דחייבא רחמנא למיפקיאה אפקועי איסורין בעלמא הוא כדי שיהא נותר פטר חמור בהנאה ולא שתהא חלה קדושתו על פדיונו. הכי נמי אין איסור חלה כלל על איסורי פסולי המוקדשים [כאן] איסור חל על איסור ופודין בהמה פסולי המוקדשין: ומי זוטר מאי דכתיב בהו. בפסולי המוקדשין בשעירין אכלתו וטהרתו וחיויו כצבי וכאיל והאי הטמא היינו בעל מוס. מה צבי ואיל אין פודין בו כדננן אין פודין לא לעולם ר"ה הוא קמני ופי':

לא תימא. דעו מעליא הוא ופודין בו אלא זיל בתר אימיה ועגל הוא ולא איירי בגדמה אלא בהאי גופא: **אי זה כלאים פודין וכו'** הכי תריץ ליה איזהו דומה לכלאים דאע"ג דלאו כלאים הוא דשרוייה רבנן לאיסוריה כלכאים היינו רחל שילדה כמין עו דהאי לאו כלכאים הוא אלא נדמה ואפילו הכי אסור כלכאים: **ולמאי**. קאמר דאסור כלכאלי אי לקדשים ולזבחים מאי קמ"ל דחני רבה בר שמואל (אי לקדשים דמס') הא לא איצטריך לאשמעינן דהויאבא דמההוא קרא דמעמט כלכאים מקדשים מהתם נמי אימעט נדמה מקדשים דחני שור או כשכ וכו': ואי משום למעוטי נדמה מבכור הא נמי מקל דאיתב אף כד שור עד שיהא הוא שור ובכורו שור פטר לגדמה. ואי למעוטי ממעשר בהמה תחת תחת מקדשים גמר כתיב במעשר <sup>(א)</sup> כישר תחת השבט וכתביב בקדשים תחת אמו מה התם פטר לגדמה אף במעשר נמי אלא לאו לפטר חמור איצטריך לאשמעינן דחני רבה בר שמואל דאין פודין בגדמה תפשוט מהכא: **לא לעולם**. לא תפשוט ולמעשר איצטריך למעוטי וכגון דיש בו מקצת סימן דומים לאמו: מהו דתימא. העברה העברה מבכור גמר כתיב במעשר <sup>(א)</sup> כישר יעבור תחת השבט וכתביב תחת השבט <sup>(א)</sup> מה כיון אמרינן כי בו מקצת סימנין דומין לאמו חייב בגדמה אף במעשר נמי נימא דכי שי במקצת סימנין דלחייביב במעשר: קמ"ל. דחני רבה בר שמואל דתחת תחת מקדשים גמר: ואיתי לאי דיעני אין פודין אי לא פודין: פסולי המוקדשין. כגון בעל מוס שנפדו כיון דאמר פטר חמור מותר בהנאה קודם דאמר שומרת בהנאה בחולין. ופרקינן בהמה פסולי המוקדשין דכיון דמותר בהנאה אין כאן איסור חל על איסור דפסולי המוקדשין יש כאן איסור גיזה ועבודה כדאמר בפריק דלקמן תובט ליה גיזה שור ולא חלב דהיינו עבודה חלב: אלא כי תיבעי לך אליבא דרבי יהודה וכו'. אין איסור פטר חמור דאסור בהנאה [חל] על איסור פסולי המוקדשים דאסור בגיזה ועבודה הילכך אין פודין: או דילמא. כיון דלא אלימ דקדושת פטר חמור למיתפס פדיונו שיהא חמור בהנאה. והאי דחייבא רחמנא למיפקיאה אפקועי איסורין בעלמא הוא כדי שיהא נותר פטר חמור בהנאה ולא שתהא חלה קדושתו על פדיונו. הכי נמי אין איסור חלה כלל על איסורי פסולי המוקדשים [כאן] איסור חל על איסור ופודין בהמה פסולי המוקדשין: ומי זוטר מאי דכתיב בהו. בפסולי המוקדשין בשעירין אכלתו וטהרתו וחיויו כצבי וכאיל והאי הטמא היינו בעל מוס. מה צבי ואיל אין פודין בו כדננן אין פודין לא לעולם ר"ה הוא קמני ופי':

לא תימא. דעו מעליא הוא ופודין בו אלא זיל בתר אימיה ועגל הוא ולא איירי בגדמה אלא בהאי גופא: **אי זה כלאים פודין וכו'** הכי תריץ ליה איזהו דומה לכלאים דאע"ג דלאו כלאים הוא דשרוייה רבנן לאיסוריה כלכאים היינו רחל שילדה כמין עו דהאי לאו כלכאים הוא אלא נדמה ואפילו הכי אסור כלכאים: **ולמאי**. קאמר דאסור כלכאלי אי לקדשים ולזבחים מאי קמ"ל דחני רבה בר שמואל (אי לקדשים דמס') הא לא איצטריך לאשמעינן דהויאבא דמההוא קרא דמעמט כלכאים מקדשים מהתם נמי אימעט נדמה מקדשים דחני שור או כשכ וכו': ואי משום למעוטי נדמה מבכור הא נמי מקל דאיתב אף כד שור עד שיהא הוא שור ובכורו שור פטר לגדמה. ואי למעוטי ממעשר בהמה תחת תחת מקדשים גמר כתיב במעשר <sup>(א)</sup> כישר תחת השבט וכתביב בקדשים תחת אמו מה התם פטר לגדמה אף במעשר נמי אלא לאו לפטר חמור איצטריך לאשמעינן דחני רבה בר שמואל דאין פודין בגדמה תפשוט מהכא: **לא לעולם**. לא תפשוט ולמעשר איצטריך למעוטי וכגון דיש בו מקצת סימן דומים לאמו: מהו דתימא. העברה העברה מבכור גמר כתיב במעשר <sup>(א)</sup> כישר יעבור תחת השבט וכתביב תחת השבט <sup>(א)</sup> מה כיון אמרינן כי בו מקצת סימנין דומין לאמו חייב בגדמה אף במעשר נמי נימא דכי שי במקצת סימנין דלחייביב במעשר: קמ"ל. דחני רבה בר שמואל דתחת תחת מקדשים גמר: ואיתי לאי דיעני אין פודין אי לא פודין: פסולי המוקדשין. כגון בעל מוס שנפדו כיון דאמר פטר חמור מותר בהנאה קודם דאמר שומרת בהנאה בחולין. ופרקינן בהמה פסולי המוקדשין דכיון דמותר בהנאה אין כאן איסור חל על איסור דפסולי המוקדשין יש כאן איסור גיזה ועבודה כדאמר בפריק דלקמן תובט ליה גיזה שור ולא חלב דהיינו עבודה חלב: אלא כי תיבעי לך אליבא דרבי יהודה וכו'. אין איסור פטר חמור דאסור בהנאה [חל] על איסור פסולי המוקדשים דאסור בגיזה ועבודה הילכך אין פודין: או דילמא. כיון דלא אלימ דקדושת פטר חמור למיתפס פדיונו שיהא חמור בהנאה. והאי דחייבא רחמנא למיפקיאה אפקועי איסורין בעלמא הוא כדי שיהא נותר פטר חמור בהנאה ולא שתהא חלה קדושתו על פדיונו. הכי נמי אין איסור חלה כלל על איסורי פסולי המוקדשים [כאן] איסור חל על איסור ופודין בהמה פסולי המוקדשין: ומי זוטר מאי דכתיב בהו. בפסולי המוקדשין בשעירין אכלתו וטהרתו וחיויו כצבי וכאיל והאי הטמא היינו בעל מוס. מה צבי ואיל אין פודין בו כדננן אין פודין לא לעולם ר"ה הוא קמני ופי':

### עין משפט ונר מצוה

בא א מיי פ"ב מה' צבורים ה"ח סתם עשין קמה קמו טויע' ייד סי סף טע' ע"ב:
בב ב מיי פ"ה סתם חללות אסורות ה"י י טויע' י"ד סי' י:
בג ג מיי פ"ב מה' צבורים הלכה ט טויע' י"ד סימן טכא ספיק ד:
בד ד מיי ט טויע' טס ספיק יג:

ה [נמי] פ"ב מה' צבורות ה"יו טויע' ייד סי טעו ספי' ה':
ה [נמי] פ"ב מה' צבורות ה"יו טויע' ייד סי טעו ספי' ה':

### תורה אור השלם

- וְכָל פֶּטֶר חָמוֹר תִּפְדֶּה בִּשְׁה וְאֵם לֹא תִפְדֶּה וְעִרְפוֹת וְכָל כְּבוֹר אֲדָם בְּכֶנֶדֶי תִּפְדֶּה: שבות יג יג
- שֶׁה תְּמִים וְכָר בֶּן שָׁנָה יִיחֶה לָכֶם מִן הַבָּשִׂים וּמִן הָעוֹזִים: תהקף: שבות יג יב
- שׁוֹר אֶבֶשׁ אוֹ עֹז כִּי יוֹדֵל וְהָיָה שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וְיִמּוֹיו הַשְּׁמִינִי וְהָלָאָה יִרְצָה לְקָרְבָן אֲשֶׁה לָּךְ: ויקרא כב כו
- אֶךְ כְּבוֹר שׁוֹר אוֹ כְּבוֹר כֶּשֶׁב אוֹ כְּבוֹר עֹז לֹא תִפְדֶּה קֶדֶשׁ הֵם אֵת דָּקָם תּוֹרֵךְ עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאֵת חֲלָבָם תִּקְטִיר אֲשֶׁה לָּךְ: נחמה במדבר יז יו
- וְכָל מַעֲשֵׂר בָקָר וְצֹאֵן לֹל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט הָעֶשְׂרִי יִיחֶה קֶדֶשׁ לָךְ: ויקרא כו לב
- וְהַעֲבַרְתָּ כָּל פֶּטֶר רָחֵם לָךְ וְכָל פֶּטֶר שֶׁנֶּר בַּחֲמָה אֲשֶׁר יִיחֶה לָךְ וְחֹרְגִים לָךְ: ויקרא כו לב
- רַק כָּבֵל אוֹת נִפְשֶׁךָ תּוֹבֵחַ וְאִבְלָתְךָ כֶּשֶׁר בִּרְבִּיתָ וְיֵי אֲלֻחֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ הַשְּׂמָא וְהַחֲדָר יִאֲבָלְעוּ כִּצְבִי דְּבָרֵים יו טו

### רבנו גרשום

בספריה. כגון שנחטכו רגליו מן הארכוסה ולמעלה: ולא כלכלאים. בשנה הבא מעו ומחל: לא כבוי. הבא מן החיט וכן הצביה: ור' אלעזר מתיר בכללאים מפני שהוא שה. שאביו ואמו נזון בהמה: נתנו לבקח. הפטר חמור: אין הכהן רשאי לקיימם. שלא יעריפנו עד שיפירש הכהן שה תחתיו והוא שילו מפני גזרת הכתוב ואם היה שני יעריפו: נאמר חל. שה. בשנה השני נאמר חל: הפסח היה תמים וכן כן שנה: מה להלן פרט לכל השמות הללו. משום דפסח קדישים הוא ואמרין גבי קדישים שור או כשב (לרבות) פרט לכלאים או פרט לגדמה כי יולד פרט ליצוא דופן: אף כאן. בהאי תפדה בשנה פרט לכל השמות הללו: פן קנעיה: ומה שחי שנמנא בכסן בהמה שחוטא: כבישרא בדיקלא דמי. וכבשות הוא ואין פודין בו: דילפת שה מה מפסח ובכסא אמרינן פרט ליצוא דופן והיינו כן קניעה ומשום הכי אין פודין. אי מה להלן זכר כר. בגדמה. היינו שאביו איל ואמו רחל אלא שדמה למין אחר: בגדמה מיבייא. שהרי אביו ואמו מין אחד: האי פרה שילדה מין עו אין פודין דאמרין עגל הוא. הא רחל שילדה מין עו פודין בו. ושי"מ דאית ליה דפודין בגדמה (א) מיבייא: אמר לך רבי אלעזר מי קנתי בכריתו רחל שילדה מין עו אה לא קנתי לה בהדיא מלא למירק מיניה הכי לרבי אלעזר דאפי' דאיכא למירק הכי הא לא איצטריך לאשמעינן דכיון דבכללאים פודין כי"ש בגדמה אלא האי גופיה ברייתא גופא אצטריך לאשמעי' דפרה שילדה מין עו אין פודין אותו:

### מסורת הש"ס

(א) יומא מט: ע"ש צ"ק ט"ה, (ב) שמת י צימח מתים וכן כן שט"ז, (ג) [חולין עד: ד:] (ד) [נבדל מתים ומתים וכן כן שט"ז, (ה) [חולין לח: מדה מלא. צ"ק עו:] (ו) [נעלי ה: וט"ז, (ז) מייס, צ"ק, (ח) ויקרא כב, יו] ודוקא, צ"ק, (י) נכלאים, צ"ק, (י) נעלי ט"ז, (י) ללמו סוגיא. צ"ק, ח' י"א ליה, (י) צ"ל דר"מ דארי"מ, (ט) נמנמות (טו:) (ע) צירושלמי כ"י ואין קנין פליגי לטעמיה דלא. צ"ק, (פ) שחול' צ"ק, (פ) מפרשין. צ"ק, (ק) נכלאים הוה דלתי אלא להוציא. צ"ק, (ר) י"א פקועה. צ"ק, (ש) האה עבדי' כ"י ופ"ב כ"ו, צ"ק, (ת) ונעי' היטב מוס' לקמן טו. ד"ה מה וכו'.

### הגהות הב"ח

(א) גב' ונכורו שור אי נשחט: (ב) רש"י י"ה ולא וכו' בשח: (ג) ד"ה טריפה כגון שנמנא: (ד) ד"ה נתנו כ"י מותר נעצמו הס"ד: (ה) ד"ה נכלאים נמי פרקין:

### מוסף רש"י

אין פודין. פטר חמור, לא בעגל ולא בבהי. לא דמי כתיב (ויח' טו.) לא בשחוטא. צה שחוטא דלא ע קרנא צה (מ"י ע"ח.) ולא בכלאים. משני מיני כהמות (טו:) א': דעו ורמל שח' דמשני דלדיו הוה <sup>(א)</sup> טו.) כבוי. מנכמה והיה (כ"ב טו.) דמיס ואצ"ה (ויח' טו.) מורו לפדות. פטר חמור, כן פקועה. צה <sup>(א)</sup> כן ט' (י"ז) כן (ה') מי הנמלא נכמה ששטתה, וכפמות שחור קמיעינא ליה, דאי בשחור קי"ל דלפני נשלקי מפרקינן (חולין טו.) כבישרא בדיקולא דמי. ומן אין פודין נשחוטא. (טו.) דילפת חמור וסמך נגן פקועה פסול דקד"ל נקדשים כי יולד פרט ליואל דופן (טו.) מאי אהני ליה. ומסתברא דהאי ממעט נכשעלא דקדנלא הוא יכי מרבי בעל מוס קעמ קא מרבי (טו.) פרט לכלאים. מה עזו ומן הכסב (נדה טו.) כן חל ומיסי עפסול לקעבן, ומיביעיהו דלו דריס <sup>(א)</sup> ליה (חז"ה.) פרט לגדמה. עו שילדה ממיס כמותה ומה דומה לחל (טו.) דלתי דומה לא לזויה לעו, ללמו, שבה חליל רמל חמיה לעו (כ"ב טו.) א': אינן חלמין <sup>(א)</sup> עזו וסוף כסב (דח' טו.) אך כבוי שור כר. דמתי' למיכתב אף שור כעז ועז, וסוף עניינא ככור קמיעטע, דכתיב רמל מיניה כל פטר חסם וגו' וקטן נטלוהו כסר, ש"מ עד שיהא הכסר חלמו ולא יחא דומה לאחר (ש"ה טו.)

### שיטה מקובצת

אן אין הכהן רשאי לקיימו אלא רשאי לעורפו עד שיפירש שה תחתיו דנחשדו כהנים וכו' אין לכהן כגון פטר של ישראל שום היתר לא יתורה דאסור בהנאה ולר"י שערוב כל ששה שאינו פודיה מן ישראל. תוס' חיצוניות: כן או נר פטר לגדמה. ואית חיטוף ליה דחיי מונמא כדמשמע לעיל דיי"ל דחיצויה על לחמהו ואע"ג דהיתר על בעל מוס קבוע ואית ל"ל קרא חיטוף ליה דחיל בקדישים כבכור מג"ש דתחת תחת ויש לומר דאצטריך היכא דמקצת סימנים דומה לאמו דאו מחייב בגדמה וא"ת ולשתוק מאו למעט כלאים ושתענין ליה מתחת תחת מבכור ובכור ידעינן מכ"ש נדמה או מבכין אב דרבא וי"ל דאי לא היה כתיב חמור דאן דאית רחבת

נדמה כמו או תרביס גבי טביחה וכו' (דחיה משמע) [כדמשמע] כפ' מרובה (דף ט) וא"ת ולשתוק מתיר או דכתיבי ומשור וכשב ועו ממעטין כלאים ונדמה מתחת תחת דבכור וי"ל דאצטריך חר או למעט נדמה אף מקצת סימנים דומה לאמו דמרבינן גבי כבור ומדאצטריך למכתב מהו דאן איצטריך למכתב איירי דלא נדרשו או לרבות כדמשמע בפרק מרובה וא"ת ולשתוק מבכור שור וכשב ושענינן דנדמה לא צריש מג"ש תחת תחת מקדשים וי"ל כיון דאצטריך למכתב אף לרבות מקצת סימנין דומה לאמו כתיב נמי כבור שור וכשב להריח לא מצי למכתב. תוס' חיצוניות: כן אי לבכור אין כבור וכו' ובכורו שור ותו לא איכפת לן אי הוי כלכאלי או לא והימיה להרי"מ מאוריא דברקין מרובה משום דפשות הוא למעט נדמה מבכור דקאמר אי לבכור תחת תחת ליה מקדשים אי נמי נדמה ממעט ליה כלכאלי מיביעא לכ"י לפשר דאך כבור אמר רחמנא וא"כ פשוט לו למעט נדמה כבור מכלאים והיאך תלי נדמה בכלאים דקאמר שהוא כלכאלי. חיצוניות: כן דאסרי בגיזה ועבודה. הילכך אין פודין או דלמא כיון דלא אלימ דקדושת פטר חמור למיתפס פדיונו שיהיה פדיונו אסור בתנא דחתיבת רחמנא למפקדיה אפקועי לאיסורא דמשה הוא כדי להחריז הפטר חמור בהנאה קודם שיתחיי קדושתו חלה על פדיונו הכי נמי אין איסור חל על איסור פסולי המוקדשין חל על איסור חל על איסור פודין בביתא פסולי המוקדשין דלא תפיס פדיונו וכו': אלא כשתאחר נוסח לעל חמור או לצד פטור יותר מתחייב פטור מטעם לקוח אפי' לפי ר"ת ועוד מאי דקאמר שהיה לוקח מן העובר כוכבים או קרי ליה חיוב על הפטור על החיוב וכו': <sup>(א)</sup> לן שייך אלא אחי מירוח והיאך דפרק השוכר את התפועים ודריש כנשכך כשכך מה נפשיך אתה אוכל ופטור אף פועל אוכל ופטור מוקי לה בהנאה העומתה קניה ונופה נוטה לחצו או לבית ובעל הבית ענינו בהנאה ולוקח ענינו בהנאה ולוקח ממדויימתי מן מיתביב והותניא וכו' ומאי קשה אף קודם מירוח מירוי דקני קיל על עבודה מחוברת בהנאה ועוד דצ"ק קודם מירוח איירי דהא אין פועל אוכל דכרבי שנגמרה מלאכתו למעשר כדתנן החם והירבי"ם מפרש איכא ריש דלוקח קודם מירוח פטור אבל אם נתמרח ביד מוכר דחל עליו חיוב מעשר תו לא מיפטר בלקיחה והך דשמעתינן שי ליישב כדפי' שות' לתמוה וכו': <sup>(א)</sup> לן ביתר בכלאים וכו': <sup>(א)</sup> אלאמא דר"א פליג על ר' אליעזר בר פלוגתיה דר"א ומיור נראה דדוקא קאמר דלא כר' אליעזר אבל לר"א נחא ולרבי יהושע דאסר ליה באכיליה דמשה כשביב לא אצטריך בנין אב דרבא לומר שאין פודין בו אבל לר"א דשרי בהיתא אצטריך שיהא פודין דלפנין משה דמשה דמשה דלר"א שרי לפדות בשאר כלאים מפני שהיו חל לאו לפיקני ליה משה דמשה אלא מרבינן ליה מתפרה תפרה ה"ם כלכאים ודכולי תיורא אבל בכלאים כי האט שגולד מן הטע